

Pestprotocol Basisschool De Zuidstroom

(1e keer opgesteld in 2016, aangepast juni 2022)

Doel van het pestprotocol:

Alle kinderen moeten zich op BS De Zuidstroom veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Het team van De Zuidstroom streeft naar een positief en “inclusief” groepsklimaat. Een positieve en veilige groep zonder sterke subgroepen, waarin geen leerlingen worden buitengesloten. Iedereen hoort erbij, we helpen elkaar om het gezellig te hebben, we zijn er met elkaar verantwoordelijk voor, dat iedereen zich prettig en veilig voelt in de groep.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid met veel plezier naar school te gaan.

In de Vreedzame School beschouwen wij pesten als een fundamenteel groepsproces. Het behoort blijikbaar tot het repertoire van kinderen, en het wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. Wat nodig is, is een sterk tegenwicht: de klas en school dient een *positieve sociale leefgemeenschap* te zijn, waarin een *expliciete sociale* en *morele* norm aanwezig is. School moet ervoor zorgen dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap. Eenieder heeft het recht om jezelf te zijn, maar ook de plicht om ervoor te zorgen dat een ander datzelfde recht heeft.

De Vreedzame School beoogt preventief te werken ten aanzien van pesten.

Naast de Vreedzame school starten wij elk schooljaar, met De Gouden Weken. De eerste weken van het schooljaar, zijn bij uitstek geschikt om te werken aan een goede groepsvorming. Tijdens deze weken smeed en kneed je het goud dat je in handen hebt, de interactie tussen jou en je leerlingen, voor een fijne sfeer in de groep. Dit zorgt voor een stevig fundament, een heel schooljaar lang.

Directie en leerkrachten stralen voortdurend de boodschap uit dat ze op een zorgzame manier met elkaar om gaan en dat iedereen zich gehoord en gezien moet voelen.

Het personeel hanteert een hoge graad van **zorgvuldigheid** als het gaat om de onderlinge omgang. Onverschilligheid wordt niet getolereerd. We streven naar een **positief** en “**inclusief**” groepsklimaat.

Het is van belang om structureel na te gaan of de doelen van het programma wel gehaald worden.

Ingrijpen bij pesten:

De Oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)

In deze aanpak worden de volgende stappen zorgvuldig genomen:

- **Gesprek met het gepeste kind**
- **Gesprek met de steungroep (zonder de gepeste leerling)**
- **Tweede gesprek met de gepeste**

- **Tweede gesprek met de steungroep.**

Ouders, van de **gehele** groep, het is tenslotte een groepsproces, worden geïnformeerd over het veiligheidsbeleid van de school. Hieronder is de Oplossingsgerichte pestaanpak beschreven.

De Oplossingsgerichte Pest Aanpak (OPA)

Hoeveel we ook doen aan preventie, pesten kan altijd nog voorkomen. Als er toch pestincidenten zijn, dan is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende wordt gedaan, zoals in het voorgaande is beschreven (en of het programma van De Vreedzame School (nog) wel goed wordt uitgevoerd). Als er meer nodig is, hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School: de Oplossingsgerichte Pest Aanpak (OPA).

De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht en leerlingen. Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met een zorgvuldig samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf, we gaan uit van het goede in ieder kind, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen.

In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

1. **Gesprek met het gepeste kind.** De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij of zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zijn zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes. We vragen in dit gesprek aan de leerling of hij of zij wil dat de ouders op de hoogte zijn van de gesprekken. Als een externe of een andere volwassene (niet de eigen groepsleerkracht) binnen de school deze gesprekken gaat voeren, lichten we de ouders altijd in.
2. **Gesprek met de steungroep.** Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen.
3. **Tweede gesprek met de gepeste.** Na een afgesproken periode, bijvoorbeeld na één /twee week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.
4. **Tweede gesprek met de steungroep.** Na de afgesproken periode is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan. Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren herhaald worden om ervoor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert

Mocht de OPA-aanpak niet het gewenste resultaat hebben, worden er verdere stappen ondernomen:

- **Herstelrecht:** De betrokkenen wordt een laatste kans gegeven om de situatie te herstellen.
- Er vindt een gesprek plaats tussen directie, leerkracht en ouders van de pestende leerling. In dit gesprek worden afspraken gemaakt over de aanpak. De leerkracht maakt van dit gesprek een verslag.

- Als er geen overeenstemming kan worden bereikt, dan neemt de directie een besluit over de vervolgstappen. Hiervan worden ouders en leerkracht binnen een week na het gesprek schriftelijk op de hoogte gesteld.
- Bij aanhoudend ongewenst gedrag van de leerling kan de directie besluiten tot (tijdelijke) schorsing van de leerling.
- Wanneer het ongewenst gedrag aanhoudt, zal de directeur het bevoegd gezag verzoeken tot verwijdering over te gaan. Hierbij wordt de procedure als omschreven in de schoolgids (toelating, schorsing en verwijdering) in acht genomen.

Inzet van leiders (populaire leerlingen) in de groep

Allereerst is het van belang dat alle kinderen leren hoe ze zelf een rol kunnen spelen in het stoppen van pesten. Kinderen moeten het gevoel krijgen dat ze iets kunnen doen om een gepest kind te helpen: door bij het gepeste kind te gaan staan, een volwassene te waarschuwen.

In de groep afspraken te maken dat het pesten afgekeurd wordt en dat je sterk staat als je iets doet tegen pesten. Als helper moet je weten hoe je moet helpen, weten dat de groep het pesten afkeurt en bewust zijn van het feit dat als je het afkeurt, er meerdere helpers volgen. Populaire kinderen hebben in de groep een waardevolle rol. Leerkracht bespreekt hun positie en de impact met deze leerlingen. Er wordt beroep gedaan op het verantwoordelijkheidsgevoel van de groep. De aandacht richt zich op de positieve acties die de leerlingen bedenken om het pesten te stoppen.

Een oplossingsgerichte aanpak van pesten door:

- De leerlingen bij het probleem betrekken, niet alleen de “probleem leerling”, maar ook de andere leerlingen.
- Oplossingsgericht
- De positieve invloed van leeftijdgenoten benutten
- Focus op de relatie met de groep
- Verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar, en inleven in de ander

Belangrijke elementen van de aanpak zijn:

- Geen schuld, verwijten of straf
- Uitgaan van het goede in ieder kind
- Aanmoedigen van empathie
- Iedereen is verantwoordelijk
- Snel, positief en oplossingsgericht
- De Pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen

Digitaal pesten

Er zijn meer middelen ontstaan om te kunnen pesten: dit noemen we digitaal pesten, online pesten of cyberpesten. De basis van de aanpak is hetzelfde. Wat je in het “echte leven”, niet mag, mag je online ook niet!

Digitaal pesten is anoniem en dus laagdrempelig. Bovendien heeft online pesten een grotere impact: het is continue, onzichtbaar voor ouders en leerkrachten en kan lang doorgaan.

Digitaal burgerschap

Online communiceren verloopt anders dan offline en brengt risico's met zich mee. Daarvan zijn basisschoolkinderen zich niet altijd van bewust;

- Kinderen durven online meer dan offline: liefdesverklaringen, maar ook gemene uitspraken: schelden, roddelen of bedreigen.
- Door het ontbreken van non-verbale signalen ontstaan er snel misverstanden en hierdoor ontstaan er sneller conflicten of ruzies.
- Online zijn grenzen niet helder: kinderen geven gemakkelijk persoonlijke informatie prijs of geven zich letterlijk bloot.

Het is van belang dat we kinderen leren omgaan met sociale media, en dat we kinderen opvoeden tot *digitaal burger*.

Met het programma De Vreedzame School willen we de klas en de school en oefenplaats laten zijn voor burgerschap, en daar maakt het communiceren via digitale media dus ook deel van uit. We bieden kinderen de gelegenheid om ervaring op te doen met onlinecommunicatie om zo de voordelen en gevaren te leren kennen voor nu en hun verdere leven. Daarnaast wordt er vanuit De Vreedzame School ook aandacht besteed aan de manier waarop je respectvol met anderen omgaat op sociale media, zowel thuis als op school.

Met het team worden afspraken gemaakt over de manier waarop volwassenen gebruik maken van sociale media.

Aandacht voor sociale media in de groep. De school wil kinderen leren hoe ze respectvol om kunnen gaan met anderen via sociale media. Voordelen en leuke kanten worden belicht, maar ook de risico's. De leerkracht toont interesse in de manier waarop de kinderen online communiceren, dit wordt op een positieve manier gedeeld. Afspraken over sociale media worden steeds onder de aandacht gebracht met de vraag: Doen we nog steeds wat we afgesproken hebben. Houdt iedereen zich aan die grenzen? Leerlingen leren dat voor iedereen de grenzen anders kunnen liggen, dit zijn waardevolle momenten.

School is alert op signalen van digitaal pesten.

- In de groep wordt besproken of men zich kan voorstellen hoe dit voelt
- Er wordt een koppeling gemaakt naar de gemaakte afspraken en er wordt gevraagd hoe dit kan gebeuren.
- Er wordt aangegeven dat wie dit gedaan heeft dit zelf ongedaan kan maken of zorgen dat het nooit meer gebeurt.
- Ouders worden bij het proces betrokken.

Actie ondernemen bij signalen van digitaal pesten.

Er wordt zo vroeg mogelijk ingespeeld op signalen. Leerlingen worden alert gemaakt op signalen en krijgen tools mee hoe ze kunnen reageren als het hun overkomt. Ook worden gesprekken gevoerd met de leerling en de groep. Gesprekken via de OPA-aanpak (oplossingsgerichte pestaanpak) kunnen ook gevoerd worden.